

Oponentský posudek diplomové práce

Název práce: **lichva JAKO PROBLÉM SOCIÁLNÍ PRÁCE**

Autorka práce: Bc. Barbora Hadravová

Obor studia: Etika v sociální práci

Předložená práce spadá do oboru studia a splňuje základní požadavky na tento typ závěrečné práce. Silnou stránkou práce je zajímavé téma spadající do oboru studia, přehledná struktura i snaha o etický pohled. Jakožto oponent se zde zaměřím převážně na slabiny práce, s úmyslem nabídnout autorce zpětnou vazbu, která ji může orientovat v přípravě na obhajobu:

1) Ke gramatice a stylistice: Celková úroveň je dobrá, text nicméně mohl projít pečlivější závěrečnou kontrolou, např. v závěru najdeme chybu ve shodě přísudku s podmětem (s. 44, 2. odst.), chybné skloňování (tamtéž), nadbytečné písmeno (s. 45, 1. odst.), scházející písmena (tamtéž, 3. odst.). V části 2.4.1 autorka používá latinské výrazy, např. i takto: poena Conventionis (nemělo být počáteční písmeno druhého slova také malé?). Ojedinele narazí čtenář na stylisticky neadekvátní vyjádření („Tento přístup se jeví za vhodný...“, s. 39) či nesprávné pořadí slov ve větě („Sociální pracovníci by měli umět jednotlivé aplikovat teorie a metody...“, s. 40).

2) K formě: Na první pohled si lze všimnout, že formát poznámek pod čarou se liší od formátu požadovaného fakultní metodikou – příjmení autorů zdrojů nejsou verzálkami. V pozn. č. 7 je uvedena pouze zkratka zdroje („R.“). Cíl práce je definován v úvodu (s. 6 „komplexní *zhodnocení* fenoménu lichvy“) a v závěru (s. 44 „komplexní *náhled* na fenomén lichvy“) – jak je patrné, obě definice se různí. Cíl práce byl ale podle mého soudu naplněn, přinejmenším ve smyslu druhé, méně ambicióznější definice. Autorce se podařilo srozumitelně představit etickou dimenzi problematiky, a také „nastínit možná řešení z pohledu sociální práce“ (tamtéž). Nutno dodat, že autorka pracovala i s anglickými zdroji a celkově se jí podařilo vystihnout „jakým způsobem v průběhu dějin docházelo k proměně vnímání toho, co lichva je a co není, jaké má důsledky na společnost a její sociální fungování.“ (s. 6).

3) K obsahu pokládám následující otázky:

- V závěru autorka píše, že po dokončení práce změnila svůj pohled na zákonnou regulaci lichvy a má za to, že „lichva bude součástí některých skupin obyvatel i v případě, že bychom zakázali jakékoli úroky“, neboť [z]ákonné regulace mají smysl pouze tehdy, jestliže je možné se jich domáhat. Je-li ale „lichvář součástí komunity a má v moci své dlužníky nejen z pohledu financí, ale i v rovině bydlení nebo zaměstnání, a současně proti němu dlužníci odmítají svědčit, pak jsou zákony krátké.“ Jako optimální řešení navrhuje autorka vzdělávání, a to nejen ve finanční gramotnosti (s. 45). Její řešení je v principu založeno na tom, že vzdělání jakožto určité „vyzbrojení informacemi“ postačí ke změně životního stylu. Jsou informace (a obecně vědění) jedinou nutnou podmínkou změny životního stylu – zejména z pohledu etiky ctností?
- Na začátku 4. kap. autorka používá pojem „financionalizace“ a poukazuje mj. na alarmující zadluženost českých domácností. Co je příčinou tohoto trendu? Nejsou jednou z příčin i sofistikované a psychologicky propracované metody bank lákajících potenciální dlužníky? Jak tento trend eticky zhodnotit?
- V části 2.3.1 autorka při zmínce o Gratiánově dekretu (1140) uvádí, že „hříšná byla i pouhá myšlenka na zisk“ (z lichvy). Lze z pohledu katolické morální teologie toto tvrzení obhájit? Může být myšlenka hříchem?

Předloženou diplomovou práci navrhuji hodnotit jako *výbornou až velmi dobrou*, konečné hodnocení bude záviset na tom, jak autorka svou práci obhájí.

Vojtěch Šimek, 6. 5. 2022